

PARENTESEN

april 2023 nr 4

www.pargas.spfpension.fi

Foto: Ulla-Maj Lubchow, fotoklubben

Ordförandens spalt i april

Det blev vår med ett tag. Snön, som ännu för några veckor sedan låg djup har bara sublimerat och ”gått upp i rök”.

Humlorna har vaknat och hittar mat i de gula narcisserna, som kom fram till påsken.

Morgnarna ljusnar tidigt och kvällarna mörknar sent. Vi har all orsak att se fram emot en ljus framtid.

Äntligen har vi en ”**Motionsansvarig funktionär**” inom vår förening. Det är Carita Karlsson som har lovat ställa upp. Carita har gått många kurser på motionens område och handhar bl a kursläraruppgifter på Kombi. I vår förening kommer hon att ha hand om motionskampanjer samt lära oss vad allt vi kan göra för att höja eller upprätthålla den egna rörelseförmågan. Hon är själv ivrig att få komma i gång och berättar på månadsträffen om hur hon ser på saken.

Programgrupperna – det är de som bygger upp föreningens månadsträffar.

Föreningen har tio programgrupper och vi har nio månadsträffar i året. Alltså betyder det t ex att den programgrupp som ordnat just denna trevliga månadsträff i april 2023 står i tur att nästa gång ordna månadsträffen i maj 2024.

En programgrupp består av en eller två ledare och ”arbetande medlemmar”. I detta nu finns det 20–30 medlemmar i varje grupp.

Inför ”det egna” månadsmötet träffas gruppen och diskuterar programmet, dekorationerna i Brankis och fördelar arbetsuppgifterna. Alla är med och skapar den kommande månadsträffen. Programmet komponeras och de som uppträder vidtalas. Sedan då ”*dagen är kommen*” gäller det att tillsammans ställa fram borden i Brankis, dekorera dem, duka, koka kaffet och ställa till med lotteriet. Att duka undan, diska i diskmaskinen och ställa allt tillbaka på sina platser är en självklarhet efter träffen.

Ett *talko-arbete* då vi gör tillsammans för att våra medpensionärer skall få uppleva en trevlig månadsträff. Trevligt med gemenskap, trevligt med sysselsättning, trevligt att få andra att trivas och trevligt när allt löper på. Nu visar det sig att programgrupperna *behöver flera medlemmar*. Det är livets gång att vi blir äldre och skräpigare och att kaffepannan inte hålls lika stadigt i handen som tidigare och att Brankis bord är besvärligare att flytta på än tidigare.

Så snälla ni, som inte hör till en programgrupp – hör av er och ställ upp och kom med i en programgrupp till allas och envars trevnad. Att vara med är trevligt – att ordna trevnad för andra är fint! Kom med!

Anmäl er till medlemsombudet Kurt Lindroos: eller till någon annan av styrelsemedlemmarna. **Ni behövs!**

SPF Åboland eller den Åboländska regionen som består av de tio pensionärsföreningarna i Pargas, Åbo och på Kimitoön (alla hör till Finlands Svenska Pensionärsförbund) har kommit i gång. Den 13.4 valdes Jan-Peter Kullberg (Åbo) till ordförande: Gunnel Jansson från Pargas är vice ord. Denna organisation skall aktivera regionen med researrangemang och träffar.

Lycka till!

Gunnel

ÅRSTIDERNA

Nyfallen snö mjuk och lätt,
allt blir vitt i naturen.
Flingor faller så tätt så tätt,
gömt blir allt, även djuren.

En vinternatt bister och kall,
i fullmånens midnattstimma.
Hur vacker är inte en iskristall,
när den på marken ses glimma.

Då rimfrosten träden täcker,
är något för ögat att se.
Björken ståtlig sig sträcker
vad den i vinterskrud oss ge.

Dagen blir längre, solen lyser,
snön den smälter, det blir vår.
De små djuren ej mera fryser,
alla av solen värme får.

Tussilagon igen syns blomma,
vattnet porlar fram i bäck.
Flyttfåglar från södern komma,
åkern än är våt av träck.

Lövträden står i sirlig grönska,
mången sippa står i blom.
Människor, djur, de bli så drömska.
Våren full av rikedom.

Vid vassen uti viken,
leker mången fisk i par.
Strandskatans bo vid träskets diken,
lärkans drill nu höres klar.

Midsommartidens ljusa nätter,
nordens sommar är så kort.
Blomdofter från skog och slätter,
en och var sig drömmar bort.

Slättertid hörs syrsan sjunga,
i den ljumma sommarkväll.
Vid viken ses anden gunga,
uven hörs bak bergets håll.

Sädesfälten guldgult lyser,
axen mogna nu för skörd.
Månen den på himlen myser,
bakom ljus ej mera förd.

I skogen lyser lingon röda,
kantarellen tittar fram.
Nu har skördats mången gröda,
det hör till höstens dagsprogram.

Den färgnyans som hösten bär,
det är en fröjd att skåda.
Höstsolens strålar träden klär,
i skogsdungen färger råda.

Den första vinterknäppen gör,
att löven börjar falla.
Flyttfåglarnas väg till södern för,
instinkten deras talar.

Stormen viner och regnet slaskar,
med slask och plask i överkant.
Så kommer tid då åter braskar,
den första snön är intressant.

Nu höres åter Lucia-sången,
ett ljus omkring henne sprides ut.
I julstämning är envar fången,
ett år igen har fått ett slut.

Ruth Johansson, 20.2.1985

Jag är en Berättare säger Björn ”Nalle” Rantala

Jag samlar på original, sa Nalle när vi satt och diskuterade hans skrivande. Jag har hela mitt liv samlat på ”snuttar” jag hört. Att det råkar utspela sig på gamla fartyg avspeglar tidsandan jag är intresserad av, fortsätter Nalle. Dem vill jag dela med mig. Inte är dom nödvändigtvis sanna men dom är sprungna från verkliga livet.

Nalle är äldsta sonen hos familjen Rantala, född sommaren 1939. Han skulle komma att få fem bröder och fick tidigt lära sig att ta vara på andra och sig själv. Att hjälpa till hemma var en självklarhet då pappan var skeppare och borta största delen av tiden. Familjen bodde vid Kyrkomalm 10 (nuvarande Ullas brinken 1) i två rum på 28 m².

Redan som sådär tioåring följde Nalle med sin far på vedskutan och i minnet sitter även den tioåriga Nalles resa med MS Pommi's färd till Kotka – kanske väcktes tanken på att gå till sjöss redan så här tidigt.

Efter avslutad skolgång vid 16 års ålder dristade Nalle mod till sig och gick till Cementhamnen och hamnkontoret där för att söka jobb på Båolagets pråmar. Alternativet att bli springpojke vid någon av Malmens butiker kändes inte lockande – det hade Nalle provat på tidigare. Lönen var betydligt bättre till sjöss även om arbetet på pråmarna förutsatte egen mathushållning!

Sommaren 1955 fick Nalle lära sig sjövätt! Att ta vara på sig själv det hade han hemifrån. Stämningen från sjölivet började sätta sina spår. Allt han upplevde sparades och allt han såg, allt han hörde fastnade. Vid det här laget visste nog inte Nalle vad han skulle göra med alla intryck. Det skulle ta mer än 50 år innan han hade bruk för dem och vi kunde ta del av dem.

Till sjöss

Mellan åren 1955 - 1961 var Nalle huvudsakligen till sjöss, med undantag för militärtjänstgöringen, 1959 - 1960.

För en 16-årig pojkspoling var titeln ”yngre pråmkarl” något att yvas över. Första resan gick längs finska kusten med cementsäckar till Kaskö, sen blev det Helsingfors och Vasa. Intrycken var positiva och arbetet verkade mest som en lek även om det var både tungt och farligt. Farligt så till den grad att det var bäst att hålla tyst om det!

Den andra verkligheten fick Nalle uppleva under påföljande resor till Riga. Ryssarnas misstänksamhet, kontrollbehov och ständiga övervakning kändes obehaglig och skrämmande. Att vara rädd kunde man inte visa!

Det skulle bli Östersjöfart, flera hamnstäder att besöka, bl.a. Köpenhamn och Stettin. Polen, full övervakning vid infarten, Stettin var en stad präglad av kriget. Husen sönderbombade och nödortfigt lappade.

Sjömansboken blev mer och mer fylld av på- och avmönstring. Det blev Göteborg, London, Rotterdam, Grangemouth, Antwerpen och allt fler positiva minnen sparas. Tillbaka till Pargas där önskedrömmen om hyra på "isbrytaren" S/S Atlas gick i uppfyllelse.

Sjömanslivet fungerade bra så länge andan var bra – tyvärr fanns det också motsatsen. I sin första bok "Från PRÅMKARL till MATROS" beskriver Nalle vilken lättnad det var att mönstra av Nancy Lee där manskapet, maten och fartyget lämnade mycket att önska.

Från Östersjöfart till Europafart och Oceanfart.

Efter militärtjänstgöringen hade Nalle ingen tanke på att stanna iland, han skulle se världen. Två veckor efter hemförlovingen i juni 1960, var han redan anställd som motorelev vid Lundqvistrederiernas M/T Lancing som förde honom till Svarta havet. M/S Alca skulle ta Nalle från Europa till USA via Persiska gulfen, Indien, Iran, Irak, Kuwait, USA bara för att nämna några. Nu var situationen en annan för Nalle – han var inte fri för hemma väntade Sinikka. Den 7 november 1961 efter dryga 13 månader tog sjömanslivet slut och ett nytt liv väntade.

Livet till sjöss – även om sjömanslivet omfattar en relativt kort tid måste den ha gjort ett enormt intryck på Pargas pojken. Fartygen fungerade som ett litet samhälle; om ledningen var god var andan god. Människorna ombord var arbetsamma men samtidigt nöjeslystna och kaxiga. Man uttryckte sig råbarkat, man spottade inte i glaset och man sade vad spottet förde till mun. Jag kan tänka mig att Nalle har censurerat en hel del i sina böcker, även om läsaren kanske hade varit intresserad av mer!

Att skriva

Intresset för skrivande hade vaknat långt tidigare än då Nalle blev pensionär år 2004. Jag hade fått ärva dotterns skrivmaskin och satte mig nere i min källare – och skrev!

Då jag gick på Åbolands litteraturförenings skrivarkurs hade jag redan manuskriptet till min första bok med mig i bagaget - "Från pråmkarl till matros" utkom 2010.

Varifrån kommer din skrivarådra, undrar jag. Från pappa, antar Nalle. Han skrev verser och dikter som tack för kaffet på kalas och även lyrik för Dagens Nyheter och för Waxholm-Åkerberga bladet. Hur kan du komma ihåg det som hände för femtio år sen, förde du dagbok, undrar jag. Jo ett tag, jag hade ett blått häfte med korta anteckningar och illustrationer. Men häftet förkom, det blev säkert kvar på någon båt vid en avmönstring och efter det blev det bara "små lappar", säger Nalle uppgivet. Jag snappade upp en historia här, en där och så sammanförde jag dom till skrönor eller berättelser. Läsaren får själv fundera huruvida de är sanna, om den beskrivna personen verkligen har sagt vad jag skrivit, konstaterar Nalle med ett leende.

Sceneriet föll sig naturligt då jag jobbade till sjöss. Jag har alltid fascinerats av gamla fartyg, hur man jobbade, vilken typ av manskap man hade men framför allt andan och händelserna på fartyget och iland.

Vem skriver du för, undrar jag? Nalle har fått frågan tidigare då den dryftades noga före utgivningen av första boken.

Tanken var att kunna beskriva livet till sjöss ur ett historiskt perspektiv för ännu finns det sjöbjörnar som är intresserade! Och visst kan det hända att ortsbefolkningen låter sig tro att de känner igen en och annan person eller vad som sagts.

Att ge ut en bok är inte lätt, konstaterar Nalle. De stora förlagen är sällan intresserade av bygdehistoria. Jag fick stöd och råd från andra författare i litteraturföreningen för att kunna ge ut böckerna på eget förlag, säger Nalle nöjt. Och så blev det!

Några ord om böckerna.

Den första boken skiljer sig stort från de som komma skulle. Den är faktabaserad och följer kronologiskt livet till sjöss. Även för en som inte är insatt i sjömanslivet är den lättöläst. Språket är fullspäckat med sjötermer och tillfredsställer även den mest inbitne sjöman. Skrönorna är ännu inte i full blom.

Boken beskriver ett liv som är främmande för många och som fascinerar många! Livet ombord och i hamn så som det beskrivs hör till en svunnen tid. Då Nalle var till sjöss var fartygen i dåligt skick och livet sattes ofta på spel utan att besättningen förstod det förrän efteråt!

De tre följande böckerna blir mer och mer fyllda av skrönor och berättelser. Att skriva på dialekt och att använda sjöfartstermer/slang hör till. Det är nog så skrönor skall skrivas!

Att illustrera

Nalles böcker är rikt illustrerade. Det är tusch och akvarell som gäller. Pappa sade till mig då han såg mina ritningar att sluta använda linjal. Och faktiskt, teckningarna ser mer levande ut då jag ritade på fri hand, säger Nalle nöjt. Det har blivit ett otal akvareller under åren, fartyg, öar, strandhugg och framför allt bilder som komplement till berättelserna.

Nalle var aktiv i Åbolands litteraturförening i ett antal år och deltog även i flera skrivarkurser. Illustrerade berättelser hittas i föreningens utgåvor så sent som 2018, I ur och skur.

År 2007 utkom Åbolands litteratursällskapets 30-års jubileumsantologi, Någonstans röster. Till denna hade Nalle blivit ombedd att dels skriva men fram för allt att illustrera berättelserna. Och inte nog med det, Antologins pärmar skulle även skapas.

Det blev även annat än bokillustrationer. Akvarellerna kom att bli postkort! Jag tyckte inte att de kort som såldes i Pargas var tillräckligt Pargaslika, menar Nalle. Pargas Storindustrins fartyg och andra farkoster hittar vi på postkort som ännu kan köpas hos Booklet.

En dag blev jag tillfrågad om jag ville rita några frimärken. Det ville jag naturligtvis. Pargas Filatelister önskade ge ut några egenfrimärken för att hedra en levande skärgård. Jag hade ju en hel del akvareller från postkorten som lämpade sig väl för ändamålet.

2018 gavs tre frimärken ut med mina motiv av vilka några ses här bredvid. s/s Pargas på 1940-talet; s/s Edla med Pargas 22 på släp och "isbrytaren" s/s Atlas.

Idag fungerar ritande mer som inspiration till skrivandet! Någon författare påstår sig Nalle inte vara. Fastän jag skrivit fyra böcker är jag nog mera en berättare. Att illustrera är något som jag nu kommer att satsa mera på. Jag leker redan med tanken på hur nästa bok skall se ut, säger Nalle lite hemlighetsfullt.

Vi Pargasbor får nog vänta ett tag – men det lät som om det kunde bli något riktigt roligt!

Text: *Pia Rantanen*

Illustrationerna och fotografierna är Nalles

Fiskerihushållning i Finland – Mat eller rekreation

Äter kloka människor fisk? I dagens samhälle förekommer mycket varierande informationsflöde om fiskets hållbarhet. Hur vet man vad man ska tro på? Hur styrs fiskerihushållningen, fritidsfisket och fiskerinäringen i Finland? Vad påverkar fiskbestånden och hur sköts våra fiskevatten? Föreläsaren försöker ge en bred bild av helheten, och väcka diskussion om hållbarheten.

Seniorföreläsning av Kari Ranta-aho den 22.2.2023

Föreläsningen överraskade mej positivt – Kari lyfte fram många fina synpunkter om fiske och fiskeri i Finland. Tyvärr var det bara några få åhörare, men de som var närvarande fick mycket ut av det.

Några plock eller ”guldkorn” av information:

- De barn som lär sig fiska under skolåldern fortsätter med det intresset resten av livet. En bra vink till alla mor-och farföräldrar att inspirera barnbarn. Aktivt intresse för fiske bidrar till intresse för att hålla havet levande.

- Visste du att vandringsfiskarna som återvänder till sin födelseå kan känna igen vattnet i ån på molekylär nivå. De små fiskarna simmar motströms ända tills de har blivit så stora att de vill ut på äventyr – då vänder de riktning och följer åns vatten ut till havet – för att återvända för fortplantning.

- MSC-certifieringen av våra fiskar gäller endast strömming, vassbuk och lax inte fjällfisk. (MSC= internationell miljömärkning). Yrkesfisket övervakas och fiskarna rapporterar fångsterna inom 48 timmar.

- Fjällfisket i våra vatten (sik, abborre, gös, gädda, braxen mm) beräknas skötas till hälften av fritidsfiskare och hälften av yrkesfiskare. Det går inte att MSC-certifiera fjällfisket på grund av att man inte kan utreda hur mycket fisk det finns. Mängden fjällfisk har minskat rejält. T.ex. en yrkesfiskare i Rimito har uppskattat sin gösfångst under året vara lika stor som han tidigare fått på en bra dag!

- Orsaker till förändringar i fiskbeståndet är många. En av orsakerna är gråsälen – det beräknas finnas ca 50 000 gråsälvar varav 7–8 000 i skärgårdshavet. En säl äter ca 5 kg fisk per dag x 365 dagar – det blir mycket fisk som i så fall borde beaktas vid kvotering av fisk för yrkesfiskare. Det finns för många sälar, men intresset för säljakt är obefintligt på grund av att sälprodukter inte får säljas kommersiellt (t.ex. smycken eller kläder gjorda av sälskinn).

Ett annat problem är skarven – men varken sälen eller skarven vet att de är problem. Också forskarnas värderingar väger tungt då olika metoder bedöms för fiskerivård.

- Hur tänker vi då vi strävar efter hållbarhet? Fiskeripolitiken är en del av samhällsprocess som berör många olika parter med ibland diametralt olika uppfattningar.

Sammanfattning av *Annica Forssell*

OBS! Aktuellt material till Parentesen, t.ex. ändringar i gruppsammansättning eller kontaktpersoner, måste vara redaktionen tillhanda **senast en vecka** före månadsträffen för att hinna med. Även annat material i form av hågkomster, bilder eller teckningar tas gärna emot av redaktionen med samma förbehåll.

Exemplar av Parentesen kan avhämtas på Booklet, Strandvägen 16 A och de större matbutikerna på malmen.

Henrik Wrede har fått brev – som han läste för oss på marsmanadsträffen.

Bästa Pargas Svenska Pensionärer

Sedan ett par galna dagar vistas jag här i Utopien. Vår stödgrupp flög dit med Lillandets förnyade regionalplan. Vi anlände försenade till flygplatsen Nödlanda. Den sista gula tuggbussen in till stan hade gått när vi kommit igenom årtullen.

En bykpojke hyrde månadscyklar till oss. Vi cyklade längs Bättringsvägen som var full av smilgropar in mot kapstan. Efter 6 km var vi tvungna att hålla en liten menopaus. En och annan mobil passerade. Aerosolen sken varmt. Vi passerade ett område med eländiga kroppshyddor. Efter ytterligare några km var vi framme i eldstaden som visade sig likna en stor vindby. Vi inkvarterades i sk. hjulhus. Ganska enkla byggnader med endast ett stort tomrum. Mitt på golvet ett fribord och runt det takstolar. En finare domstol i bordsändan. Längs långsidan en drivbänk och en gurksäng. I ena hörnet ett stetoskop för kläder. Jag stupade i säng.

Det är svårt att förstå vad folk säger. Urinvånarna - förlåt - ur-invånarna talar ett bortglömt burspråk med ovanliga o-ljud. Endast borgmästaren bor i ett luftslott och har stadens enda Tjernobil. Andra bor i hjulhus eller i uthackade bihålor i sandstenen. De flesta rider på apostlahästar. Resten är ute och cyklar.

Kvinnorna är klädda i bärsärkar av kjoltyg. Ofta bär de vackra alptoppar och en amerikansk långschal. Männerna går i adamskostymer sydda av fartyg. De har i regel tändhattar på huvudet och kabelskor på fötterna. När det någon gång regnar använder man skitstövlar och daggkåpor.

Vid stranden finns en lång åsnebrygga som går ut i vattnet. Vid den ligger robotarna som fiskarna använder. Fisket har en stor huvudroll. Ungdomen sysslar med röstfiske. Man använder olika slag av alfabeten. Männerna fiskar med sendrag och internet. Fångsten består mest av kufisk, korthaj och tonsill. Har man tur kan man fånga en snuskhummer. Då fångsten levereras skuffas de fullastade robotarna med långa bråkstakar över grundvattnet ut till kyrkskeppen ute på redde.

På stranden rådde ett rikt fågelliv. I canvasen gömde sig en Åland och en trycksvärta. Glasstrutar och bruttärnor flög omkring. Mittbenor och sprinterlöpare plockade öron-musslor och latmaskar bland betongen. På en skoklack satt en skenskarv och torkade vingarna. Jag såg också den sällsynta andtruten, och stearinljusen som fiskade. En flock skosulor dök ner mot en stor decimalväg.

På vägen ”hem” såg jag en spannmålstork som fångade språkrodor. En uppsnappare gjorde utfall mot några nödbromsar. En sprätthök gömde sig bland avträden, och högt uppe kretsade en monogam på stela vingar. En katafalk ryttlade och spejade efter en Primus. I läxboken sjöng en fönsterhake.

På kvällen hade grannen en stor sätesbjudning. Grannens brysselspets skällde då jag kom. Men det var inte på mig utan för att skrämma slitvargen och sågbocken som kommit in på hans förgård. Till mitt hjulhus hör en liten andtäppa. Jag skall snarast skaffa mig en morsgris och några tidningsankor. Dessutom borde jag plantera lösmynta skonert och kvadratrötter. Och så busfrön. Bara inte vippstjärten och kontrasten äter upp alltsammans. Kanske borde jag själv skaffa mig en sparbössa för att också skrämma bort långreven som jag sett stryka omkring. Solkatten, som är en riktig jamare, är ingen rädd för. Hon är en hare!

Måltiden serverades på minuten. Automaten bestod av pålstek, snömos och verktygslåda. Panelhöna med tillägg hade också gjort sig bra. Middagen avslutades med boulage, (uttalas ”bolache”) kvalite(t) och moderkaka.

Det började skymma. Kaffegöken hade tystnat. Jordmånen gick upp. En tensorsångare sjöng, och uppskärran lät höra sittspinnande läte. På torget helt nära min boning hade en grupp fyllkajor samlats. En ensam hugsvala med stora nejonögon satt på kafferepet som var spánt mellan en filigran och husets hetvägg där en järnspekt börjat hacka ett bohål. Hej från mej!

PS. Jag skall ta ett glas omsider och en sårskorpa innan jag säger ”tack för idag och må väl”

Att ro över Atlanten

Det har säkert inte undgått många att Markus Mustelin och Jolle Blässar har rott över Atlanten! Eftersom ett sådant äventyr oftast kopplas ihop med yngre män är det synnerligen intressant att lyssna på Markus Mustelin och hans insikter om vad som är viktigt vid genomförande av en sådan strapats.

Nåväl, ingendera av herrarna var ju förstagångens Atlantöverfarare. Båda hade seglat tillsammans förut. Det hade hunnit bli 17 gånger över Atlanten och 4 runt jorden. De första kriterierna för en havsrodd uppfylldes alltså – killarna kände varandra väl och hade seglat förut! Det tog Markus flera år att övertyga Jolle om att de behöver ett mycket större äventyr än att ro över Saimen. Tanken var att ro över Atlanten, alltså delta i Atlantic Challenge - tävlingen! Havsrodd från La Gomera (väster om Kanarieöarna) till Antigua! När pojkarna väl bestämt sig för rodden, så behövdes ett syfte för rodden, för frågan VARFÖR var garanterad. Den inre glöden fanns, tilliten till varandra likaså. Med säkerheten först, god planering och god träning skulle det nog gå. Äventyret var ämnat att inspirera! Och så var det miljön! ”The rowing Finns” satte upp ett miljömål för skyddet av Östersjön. De skulle samla ihop minsta 100 000 € i samarbete med John Nurminen stiftelsen och Håll skärgården ren – det målet uppnåddes strax efter målgången!

Ytterligare var vårt mål att göra vårt bästa och vi hade ambitionen att vinna.

Hur förbereder man sig för en Atlantrodd?

Allt skulle gås igenom i minsta detalj - säkerheten först (pojkar hade konstant skyddssele på sig under rodden), tekniken, båt elektronik, navigeringsutrustningen (autopiloten höll kursen) och kommunikationen (AIS), elförsörjningen, vattenberedningen, maten (dagsförpackningar) och sjukvårdsartiklar och andra förnödenheter.

Kartor ritades för att snabbt hitta vad man behövde i roddbåten som inte var bredare än 1,3 meter och 7,3 meter lång! Alla skrymslen skulle utnyttjas.

Hur var det med fysiken och psyket?

Det gäller att träna rodd om man skall ro! Hur mycket rodd vi än tränar kommer förhållandena därute att vara värre, sade pojkarnas tränare. Så ro på ni bara! Ren styrketräning behövdes men också yoga för den psykiska hälsan.

Vi skulle ju ro i två timmars pass dag som natt, vilket betydde att sova – äta också fick ta bara två timmar.

Även om vi var i eget tycke vältränade tog ryggen stryk men då vi var halvvägs in i tävlingen så var värken borta. Kroppen hade vant sig!

Den ständiga sömnbristen var värst. Tio dagar in i tävlingen gick Markus in i väggen. Nu var det kamratstöd och fram för allt disciplin som gällde. Vi det här laget förstod Markus de primära kriterierna som ställdes inför rodden. Kunde vi Atlanten och känner vi varandra. Att vi gjorde det bar genom hela rodden. För övrigt så klarade vi oss utan skador.

Rutten

Vår roddstrategi var att från La Gomera ro söderut till Kap Verde för att efter detta få hjälp av passadvindarna. Det var inte den kortaste sträckan men vi räknade med extra fart från Nordostpassaden så den kunde bli den snabbaste. Första etappen på ca 120 km fick vi ro i stiltje. Vi rodde för fullt, för kommer vi först in i passadvindarna har vi ett gott försprång till våra medtävlare, sade Markus. För övrigt kunde sjön vara grov med hög sjö, långa dyningar och korsvindar med regn. I stiltje rodde vi 120 km/dygn och i medvind 150 km/dygn.

Efter 41 dygn 11 timmar 14 minuter och 5148 km var vi i mål!

Referat av Pia Rantanen

En liten byavägs öde

Vägen Mustfinn–Mörkby–Malmen var en liten byaväg när jag var barn. Då kunde jag och mina kamrater spela brännboll på Mörkbyvägen. De som kunde komma och störa oss var någon bil eller en häst och kärra med en förfriskad kusk, vilka hördes på långt håll. Då var det att hoppa över diket och gömma sig en stund och fortsätta vårt spel igen. Det fanns två bilar i vår by. Den ena var till hjälp då jag som femåring bröt mitt ben. Då fick jag skjuts till doktor Brander och vidare till Åbo länssjukhus. Färden gick då över två färjor vilket blev lång tid för en femåring. Vägen sköttes då för det mesta av bönderna. Var och en hade sin andel av vägen att ta hand om beroende på hur stor areal man förfogade över. Andelen var utsatt med nummerstolpar längs vägen. Jag kommer ihåg att pappa hade en vägbit mellan Mörkby–Tojois–Malmen och en vägstump mellan Tojois och Bodnäs till

båtbryggan där skärgårdsbåtarna gick vidare mot Älön och Svalan gick mot Åbo.

Dit körde man med häst och kärra. På vägen var bland annat ett brant berg som ledde till stranden och rädslan var stor att hästen skulle snava.

Även en vägstump till Mustfinn ångbåtsbrygga där Östern tog iland hörde till. Vägarna förbättrades ofta genom talkon. Sand kördes från närliggande sandgröpar och spaden var användbar både för att skyffla sand och förbättra diken. Först på femtiotalet blev detta statens väg. Numera är det en mycket trafikerad väg med bilar, bussar och stora lastbilar som transporterar både stock och sten. Nu är det ej att hoppa över diket. För tiden kunde bli lång innan vägen är fri att spela med sin boll igen.

Tiden ej på stället står,
den bara går och går.

Ruth Johansson, 22/1 2016

HÄNDELSEKALENDER VÅREN 2023

Onsdag 19.4 **Månadsträff**

Onsdag 17.5 **Månadsträff**

RESOR 2023

Fredag 21.4 **Ostig vinkväll på Evas Matmalmen kl 18 .00**
Njut av en ostig helhet med förrätt, huvudrätt och dessert inklusive fyra avsmaknings viner för 58 €/person. Det alkoholfria alternativet kostar 46 €/person. Prisen baserar sig på minimi 12 personer. Max antal deltagare 20-25 personer.
Anmäl dig före den 7.4.2023. Aktivitetens referensnummer **2104234**

Lördag 20.5 **Pargas pensionärernas Resa till Nystad**
Vi besöker Minifarm & Blomstermässan på förmiddagen. Efter lunch går vi alla på guidad tur på Bonk museet. På hemvägen gästar vi Taidetalo Pilvilinna. Resans pris preliminärt 70 €, i det ingår resa, inträdesavgifter och lunch.
Anmäl dig före den 1.5.2023. Resans referensnummer **2005236**

Anmälningar görs på vår hemsida under resor, men kan även göras under månadsmötet till Clara Kronqvist-Sundström, telefon 040-867 19 48 eller e-post: kronqvistclara@gmail.com
Pia Rantanen, tel: 0400-948013 eller e-post b.rantanen@gmail.com

Anmälan är bindande och vi är tvungna att ta ut resans pris om du avbokar efter sista anmälningsdag. Resan betalas in på föreningens resekonto FI21 6601 0010 0803 07.

Använd resans/aktivitetens referensnummer för igenkänning.

Om inte annat meddelas startar bussen alltid från busstationen och kör Kalkvägen. Meddela var du stiger på. Meddela också om eventuella matrestriktioner.

Notera att du även kan delta i resor ordnade av Åbo eller Åbolands pensionärer.

Gå in på <https://aboland.spfpension.fi/resor/>

Skärgårdsguiderna erbjuder **gratis** guidade promenader och länsstolsresor för seniorer enligt programmet nedan! Anmäl ditt intresse till Clara eller Pia. Vi meddelar sedan Paola Fraboni (Skärgårdsguidernas ordförande) om gruppens storlek. Tidpunkt bestäms sedan tillsammans med guiden!

Skärgårdsguiderna - Saaristo-oppaat

GUIDE

bjuder på program för seniorer

GUIDADE PROMENADER

LÄNSSTOLSRESOR

VADDMAMMA OCH RAUHALINNA

Berättelser från Aline Grönroos' sommarvilla.
Kommundel: Pargas, Nagu, Korpo
Språk: svenska, finska
Längd: 1h

CENTRALPARKEN OCH KYRKGROPEN

Nytt och gammalt på Malmen. Vi promenerar genom Centralparken och runt Kyrkgropen.
Kaffe efteråt till självkostnadspris.
Start från Stadshuset
Kommundel: Pargas
Språk: svenska, finska
Längd: 1-1,5h

EN RESA TILL NEAPEL OCH POMPEJI

Du får se hur Neapel ser ut idag och höra om dess unika kultur. Vi åker sedan vidare till Pompeji där vi ser ruinerna av den underbara staden som förstördes av vulkanutbrottet.
Kommundel: Pargas
Språk: svenska
Längd: 1h

RUNEBERG

Berättelsen om hur Johan Ludvig träffade sin Fredrika.
Kaffe efteråt till självkostnadspris.
Start från FBK
Kommundel: Pargas
Språk: svenska, finska
Längd: 1,5 h

ANTARKTIS OCH FALKLANDSÖARNA

Resan till öarna i Sydatlanten med pingviner och isberg.
Kommundel: Pargas, Nagu, Korpo, Houtskär, Iniö
Språk: svenska
Längd: 1h

KVINNOR PÅ GAMLA MALMEN

Vi tar en kort promenad på Gamla Malmen, vi träffar olika kvinnor och får höra om deras liv.
Start från gamla torget
Kommundel: Pargas
Språk: svenska
Längd: 1-1,5h

www.saaristoguide.fi

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2023		
Ordförande	Gunnel Jansson jansson.gunnel@parnet.fi	040 595 72 03
Skattmästare, vice ordförande	Annica Forssell forssell.annica@gmail.com	050 553 02 95
Sekreterare	Margareta Blomqvist margareta.blomqvist@granvik.fi	040 720 40 96
Vice sekreterare	Johanna Bondas johanna.bondas@parnet.fi	050 534 91 77
Vice skattmästare	Kurt Lundström kb.lundstrom@gmail.com	050 041 31 62
Övriga ledamöter	Mikael Reuter mikael@undala.fi	040 552 49 78
	Kurt Lindroos kurt.lindroos475@hotmail.fi	0500 59 40 45
	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com	040 507 14 61
	Pia Rantanen b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
Funktionärer		
Medlemssekreterare	Kurt Lindroos	(se ovan)
Mediekontakt	Johanna Bondas	(se ovan)
Teknikansvarig	Carl-Gustav Nygårdas	(se ovan)
Klippboken	Mikael Reuter	(se ovan)
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen, maria.ss@parnet.fi	040 825 50 39
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
Parentesens ombrytning	Carl-Gustav Nygårdas	040 507 14 61
Webbansvarig/Webbredaktör	carlgustav.nygardas@gmail.com	
IKT kontaktperson	Kurt Lundström	(se ovan)
Medlem av SPF:s arbetsutskott	Mikael Reuter	(se ovan)
Medlem av SPF:s kommitté för intressebevakning	Clara Kronqvist-Sundström	(se nedan)
Resegruppen	Clara Kronqvist-Sundström, ordf. kronqvistclara@gmail.com	040 867 19 48 0400 94 80 13
	Pia Rantanen, b.rantanen@gmail.com	0400 94 80 13
SPF Åbolands styrelse	Gunnel Jansson, vice ordförande	(se ovan)
Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren Kurt Lindroos 0500 59 40 45, Margareta Blomqvist 040 720 40 96 margareta.blomqvist@granvik.fi eller via webben.		
Medlemmar i äldrerådet: Widar Nyberg (ordf) widde.nyberg@netti.fi , Johan Nyberg johan.nyberg@parnet.fi , Christina Ahlsund cahlsund@parnet.fi , Inger Karlsson (suppleant)		

HOBBYGRUPPER			
Boule, IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna			
Boccia/Boule	Saknar ledare		
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92	seppo.rajamaki1@gmail.com
Bridge	Per Österman	0400 21 14 52	per.osterman@parnet.fi
Da Capo, Encore	Maria Simberg Sörensen	040 825 50 39	maria.ss@parnet.fi
De Pratglada	Marianne Saanila	040 722 62 26	marianne.saanila@parnet.fi
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 23 31 43	losse.michael@gmail.com
Fågelskådning	Marcus Duncker	040 552 11 00	duncker.marcus@gmail.com
Golf	Johan Nyberg	040 195 48 48	johan.nyberg@parnet.fi
Hembygdskunskap	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
IT-grupperna	Kurt Lundström	050 041 31 62	kb.lundstrom@gmail.com
Litterära salongen	Stina Engblom- Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi.
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 505 15 22	sundstroms@parnet.fi
Trädgårdsgrupp	Asta Lindholm	040 575 3120	lindastae@gmail.com
Vattengympa	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorpunkten tisdagar kl. 13.15			
Fotogruppen träffas varannan tisdag i Seniorpunkten kl. 17. Se närmare på hemsidan.			
Diskussionsgruppen jämna tisdagar i månaden kl. 14:15-15:45 i Seniorpunkten.			
Följ med hemsidans. www.pargas.sfpension.fi händelsekalender eller föreningens Facebooksida Pargas svenska pensionärer. Många grupper informerar där om aktuella händelser.			

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1.	Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2.	Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3.	Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4.	Ulla Nordlund	040 524 8214	nordlund.ulla@gmail.com
	Bertel Nordlund	0400 52 64 52	bertel.nordlund@gmail.com
5.	Saknar ledare		
6.	Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7.	Christina Ahlsund	040 759 90 52	cahlsund@parnet.fi
	Arvo Björkroth	044 564 93 51	arvobjorkroth@yahoo.com
8.	Annica Forssell	050 553 02 95	forssell.annica@gmail.com
	Solveig Nurmela	040 723 95 96	solveig.nurmela@abo.fi
9.	Carita Karlsson	045 641 52 66	tiitikarlsson@gmail.com
	Margareta Westman	040 588 05 98	
10.	Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
	Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Hedersmedlemmar i föreningen

Benita Nyberg, Georg Uppman, Stina Engblom-Colliander, Karl-Gustav Laurén och Kurt-Erik Långbacka

Fotoklubben har följt med när vattnen öppnar sig

Foto: Gunnel Jansson

Foto: Gusse Laurén

Foto: Kurt Erik Långbacka

Foto: Barbro Laurén

Foto: Torbjörn Engman